

Beslutningsforslag nr. B 63. Fremsat den 15. december 1995 af Hanne Severinsen (V), Hans Christian Schmidt (V), Jens Vibjerg (V), Niels J. Langkilde (KF), Lene Espersen (KF) og Eva Møller (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om inddragelse af alternativer til sydløsningen i Skjern Å-projektet

Folketinget pålægger miljø- og energiministeren at sørge for, at det rådgivende Skjern Å-udvalg undersøger andre løsningsforslag end den såkaldte sydløsning. Udvalgets undersøgelser foretages efter følgende retningslinjer:

1. Øst for Hovedvej 11

Det rådgivende udvalg bør sikre, at den kommende naturgenopretning bliver så autentisk som muligt. Det vil sige, at der bliver tale om en egentlig genskabelse af det gamle åløb og så lidt gravearbejde som muligt.

2. Vest for Hovedvej 11

Det rådgivende udvalg pålægges at undersøge – ud over hvordan man afbøder problemerne ved sydløsningen – hvilken natur der kan etableres ved at beholde det nuværende Skjern Å-forløb.

3. Ringkøbing Fjord

Det rådgivende udvalgs kommissorium udvides, så de miljømæssige fordele ved en ny sluse ved Nymindegab bliver undersøgt og vurderet.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Folketinget vedtog den 5. maj 1987 beslutningsforslag nr. B 79 om genskabelse af Skjern Å-systemets selvrensende effekt. Denne folketingsbeslutning kan efterleves på mange måder.

Efter forslagsstillernes opfattelse tyder det hidtidige forløb af arbejdet i det rådgivende Skjern Å-udvalg på, at der nu er behov for, at Folketinget tilkendegiver, at udvalget kan fremkomme med løsningsforslag, der afviger fra den såkaldte sydløsning, hvis man derved samlet set får en bedre løsning.

Der er hidtil foretaget jordopkøb og jordfordeling omkring Skjern Å, men der er endnu intet sket, som lægger sig i vejen for, at man vælger en anden løsning end sydløsningen.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Ad 1

Før afvandingsprojektet var det gamle åleje øst for Hovedvej 11 stabilt. Det er muligt at rekonstruere det, så man også får de gamle autentiske gydebanker frem.

Ved at genetablere det gamle åleje med alle dets høller (fordybninger fremkaldt af strømhvirvler), grusbanker og naturlige uregelmæssigheder sikres det, at åen får de samme dybde- og strømforhold som før reguleringen og dermed de bedst tænkelige betingelser som gydeplads og opvækstområde for Skjern Å-laksens æg og yngel. Derved undgås også unødigt gravearbejde, og den for naturen mest skånsomme og miljøvenlige løsning sikres.

Denne del af Skjern Å-projektet bør tidsmæssigt gennemføres som planlagt – eventuelt som projektets første etape.

Den igangværende jordfordeling bør suppleres med en mulighed for, at lodsejerne kan indgå i projektet uden at sælge den berørte jord – men i stedet få kompensation for resultatet af den ændrede anvendelse.

Ad 2

Vest for Hovedvej 11 er der ikke noget åleje at genskabe. Der er tale om et gammelt delta, som er sunket, og åen har i øvrigt gennem tiderne haft mange forskellige forløb. Den havde allerede før reguleringen et menneskeskabt lige forløb på lange strækninger.

Ideen om at slippe vandet fra Skjern Å og Søndre Parallelkanal løs og lade det selv grave et nyt forløb indebærer mange uløste problemer, som Skov- og Naturstyrelsen foreløbig kun har kunnet love at prøve at afbøde. Men da sydløsningen er lige så kunstig og uautentisk som det nuværende forløb, bør man også overveje fordelene for miljøet ved at lade dette nu kendte og velfungerende forløb bestå. Dette vil indebære følgende fordele:

- Man undgår problemerne med, at der skylles så meget sediment ud i Ringkøbing Fjord, at åen bliver forlænget med mindst 30 pct., hvilket vil betyde lavere vandhastighed og yderligere sandaflejringer med risiko for opstuvninger i Ganer Å og i områderne ved Søndre Parallelkanal.
- Der bliver ingen problemer med frigivelse af nedpløjet fosfor.
- Man undgår problemerne med, at Høje Sande bliver landfast, og at værdifulde raste- og fourageringsområder for fugle forsvinder.
- Man beholder de nuværende opgangsmuligheder for Skjern Å-laksen og undgår geddesøer. Disse muligheder kan yderligere forbedres, hvis det nuværende løb udbygges, så det får en mere varieret strømprofil.
- Man undgår fare for tilisning af udløbet og opstuvning af de store vandstrømme især ved tøbrud.
- Der vil blive muligheder for at skabe rekreative arealer såvel som levesteder for dyr og planter, og der vil kunne etableres en stabil sø i Hestholmområdet.

Hvis det er nødvendigt med mere tid til undersøgelserne, gennemføres denne del af Skjern Å-projektet som projektets anden etape.

Ad 3

Skjern Å-projektet har det vigtige formål at forbedre fjordens miljøtilstand. Imidlertid mangler der cirkulation, og den hidtidige slusepraksis i Hvide Sande har været under anklage for at skulle varetage så mange modstridende interesser, at det i realiteten er umuligt at gøre alle tilfredse.

Med en sluse ved Nymindegab vil der blive mulighed for at få udvasket nogle af de store fosfordepoter i fjordbundens dyb, samtidig med at man uden at skade afvandingen i de tilgrænsende områder kan få mere saltvand til fjorden, der derved igen vil blive en fjord og ikke en brakvandssø.